

آموزش، نکته و آزمون‌های طبقه‌بندی شده

فارسی

ششم دبستان

سعدالله مهدوی، داریوش عمرانی تبار
سمانه دریاباری، حسنا ظرافت

نمونه / تیزهوشان

عنوان و نام پدیدآور: آموزش، نکته و آزمون‌های طبقه‌بندی‌شده فارسی
ششم دبستان/ نویسندگان سعدالله مهدوی... (و دیگران).

مشخصات نشر: نشر ورسه، ۱۳۹۲.

مشخصات ظاهری: ۲۱۶ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۶-۱۵-۵

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: نویسندگان سعدالله مهدوی، داریوش عمرانی‌تبار،

سمانه دریاباری، حسنا ظرافت.

موضوع: فارسی -- دستور -- راهنمای آموزشی (ابتدایی)

موضوع: فارسی -- دستور -- آزمون‌ها و تمرین‌ها (ابتدایی)

شماره افزوده: مهدوی، سعدالله، ۱۳۵۱ -

رده بندی کنگره: PIR۲۹۶۳/۱۸ ۱۳۹۲

رده بندی دیویی: ۴۵۰/۷۶

شماره کتابشناسی ملی: ۳۲۳۹۹۵۶



www.varseh.com

۰۹۱۲ ۵۸۷ ۵۸۶۳

مرکز بخش:



تهران، خیابان انقلاب،

خیابان ۱۲ فروردین،

کوی مینا، پلاک ۳۴

۶۶۹۶۵۰۱۲ (۲۰ خط)

آموزش، نکته و آزمون‌های طبقه‌بندی شده فارسی ششم دبستان

نویسندگان: سعدالله مهدوی، داریوش عمرانی‌تبار

سمانه دریاباری، حسنا ظرافت

طراح جلد و صفحه‌آرا: پیمان اسکندری قادی

چاپ: متاچاپ

صحافی: مبین

نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۲

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

تمامی حقوق محفوظ و متعلق به نشر ورسه می‌باشد.



۹	 ستایش
۱۱	 فصل اول (آفرینش و زیبایی)
۱۲	 درس اول: معرفت پروردگار
۱۵	 درس دوم: پنجره‌های شناخت
۱۵	 حکایت: محبت
۱۶	 بخوان و حفظ کن: ای مادر عزیز
۱۸	 بخوان و بیندیش: هُدهد
۱۹	 آزمون فصل اول
۲۲	 پاسخ‌نامه‌ی تشریحی سؤالات فصل اول
۲۳	 فصل دوم (زبان و ادب)
۲۴	 درس سوم: داستان من و شما
۲۵	 بخوان و حفظ کن: سخن
۲۷	 درس چهارم: هفت‌خان رستم
۳۱	 حکایت: ادب لقمان
۳۲	 بخوان و بیندیش: دوستان همدل
۳۳	 آزمون فصل دوم
۳۶	 پاسخ‌نامه‌ی تشریحی سؤالات فصل دوم
۳۹	 فصل سوم (دین و اخلاق)
۴۰	 درس پنجم: زنگ انشاء
۴۲	 حکایت: انواع مردم
۴۳	 درس ششم: اخلاق پسندیده
۴۵	 بخوان و حفظ کن: شیر خدا
۴۹	 بخوان و بیندیش: رفتار نیکان
۵۱	 آزمون فصل سوم
۵۴	 پاسخ‌نامه‌ی تشریحی سؤالات فصل سوم

فصل چهارم (آداب زندگی) ۵۷

درس هفتم: دوستی ۵۸

بخوان و حفظ کن: ز ورزش میاسای ۶۱

درس نهم: راز زندگی ۶۳

حکایت: عمر گران ۶۵

بخوان و بیندیش: پیاده و سوار ۶۷

آزمون فصل چهارم ۶۸

پاسخنامه‌ی تشریحی سؤالات فصل چهارم ۷۱

فصل پنجم (نام‌آوران) ۷۳

درس دهم: رنج‌هایی که می‌رس ۷۴

بخوان و حفظ کن: باران ۷۶

درس یازدهم: عطار و جلال‌الدین محمد ۷۹

حکایت: درخت علم ۸۰

بخوان و بیندیش: بوعلی و بهمنیار ۸۲

آزمون فصل پنجم ۸۳

پاسخنامه‌ی تشریحی سؤالات فصل پنجم ۸۶

فصل ششم (ایران من) ۸۹

درس دوازدهم: ای وطن ۹۰

حکایت: علم و عمل ۹۳

درس چهاردهم: دریاقلی ۹۵

بخوان و حفظ کن: وطن ۹۸

بخوان و بیندیش: حماسه‌ی هرمز ۱۰۰

آزمون فصل ششم ۱۰۲

پاسخنامه‌ی تشریحی سؤالات فصل ششم ۱۰۵

فصل هفتم (فرهنگ و هنر) ۱۰۷

درس پانزدهم: میوه‌ی هنر ۱۰۸

حکایت: افلاطون و مرد جاهل ۱۱۲

درس شانزدهم: کتاب‌خوانی ۱۱۳

۱۱۶	 بخوان و حفظ کن: به گیتی، به از راستی، پیشه نیست
۱۱۹	 درس هفدهم: ستاره‌ی روشن
۱۲۱	 بخوان و بیندیش: آوای گنجشکان
۱۲۲	 نیایش
۱۲۵	 آزمون فصل هفتم
۱۲۸	 پاسخنامه‌ی تشریحی سؤالات فصل هفتم
۱۲۹	 فصل هشتم (آزمون‌های تیزهوشان)
۱۳۳	 پاسخنامه‌ی آزمون ۱
۱۳۸	 پاسخنامه‌ی آزمون ۲
۱۴۵	 پاسخنامه‌ی آزمون ۳
۱۵۱	 پاسخنامه‌ی آزمون ۴
۱۵۷	 پاسخنامه‌ی آزمون ۵
۱۶۲	 پاسخنامه‌ی آزمون ۶
۱۶۷	 پاسخنامه‌ی آزمون ۷
۱۷۲	 پاسخنامه‌ی آزمون ۸
۱۷۷	 پاسخنامه‌ی آزمون ۹
۱۸۲	 پاسخنامه‌ی آزمون ۱۰
۱۸۷	 پاسخنامه‌ی آزمون ۱۱
۱۹۲	 پاسخنامه‌ی آزمون ۱۲
۱۹۷	 پاسخنامه‌ی آزمون ۱۳
۲۰۳	 پاسخنامه‌ی آزمون ۱۴
۲۱۰	 پاسخنامه‌ی آزمون ۱۵
۲۱۵	 پاسخنامه‌ی آزمون تیزهوشان ۹۳-۹۲
۱۳۰	 آزمون ۱
۱۳۵	 آزمون ۲
۱۴۱	 آزمون ۳
۱۴۸	 آزمون ۴
۱۵۱	 آزمون ۵
۱۵۹	 آزمون ۶
۱۶۴	 آزمون ۷
۱۶۹	 آزمون ۸
۱۷۴	 آزمون ۹
۱۷۹	 آزمون ۱۰
۱۸۴	 آزمون ۱۱
۱۸۹	 آزمون ۱۲
۱۹۴	 آزمون ۱۳
۱۹۹	 آزمون ۱۴
۲۰۶	 آزمون ۱۵
۲۱۲	 آزمون تیزهوشان ۹۳-۹۲

«دیباچه»

به نام چاشنی بخش زبان؛ حلاوت بخش معنی در بیان؛

ادبیات در هر شکل و قالبی که باشد بیان‌کننده‌ی ارزش‌ها و معیارها و ویژگی‌هایی است که زندگی فردی و جمعی بر محور آن‌ها می‌چرخد. نقد و بررسی و ارزیابی آثار ادبی نیز چنین است و نمی‌تواند به دور از آن ارزش‌ها و معیارها باشد و بی‌توجه از کنار آن‌ها بگذرد؛ باری، نقد و بررسی آثار ادبی را از دیدگاهی می‌توان درس زندگی نامید بنابراین در این اثر بر آن شدیم تا به نقد و بررسی دقیق اشعار و عبارات کتاب درسی بپردازیم و به دانش‌آموزان عزیز نکاتی عمیق‌تر و اثرپذیرتر بدهیم.

به همین منظور و برای یادگیری دقیق‌تر در پایان هر فصل سؤالاتی چهارگزینه‌ای مشابه آزمون نمونه و تیزهوشان قرار داده‌ایم و برای یادگیری و تمرین بیشتر در فصل آخر کتاب، بارزده آزمون به نام آزمون تیزهوشان طرح گردیم تا محکی جدی برای دانش‌آموزان قبل از آزمون ورودی نمونه و تیزهوشان باشد.

امید است این کتاب در پاسخ‌گویی به نیازهای علمی دانش‌آموزان مؤثر واقع گردد.

در پایان بر خود لازم می‌دانیم که از کارکنان انتشارات و رسته به خاطر همکاری در انتشار کتاب، تقدیر و تشکر به عمل آوریم. و کلام آخر آن‌که پیشنهادها و انتقادات به‌جا و ارزشمند همکاران و صاحب‌نظران و دوستان محترم را با آغوش باز پذیرا هستیم.

مؤلفین

مرداد ۱۳۹۲

«ستایش»

ناله قصیده

«احمد جام»

کلمات قافیه: زبان‌ها، روان‌ها، بوستان‌ها، آشیان‌ها، کاروان‌ها، آسمان‌ها

ای یاد تو بر دل و زبان‌ها
افتاده چو روح بر روان‌ها

آرایه‌ی ادبی: دل و زبان، روح و روان: مراعات نظیر

نکته‌ی دستوری: بیت دو جمله دارد: ای یاد تو بر دل و زبان‌ها چو روح بر روان‌ها افتاده [است]

معنی بیت: ای خدایی که نام و یاد تو مانند روح که با جسم و جان‌ها انس گرفته بر دل و زبان‌ها جاری است.

بی‌یاد تو نیست بیج مرغی
در سبزه و باغ و بوستان‌ها

معنی لغت: بوستان: باغ و گلزار، گلستان

آرایه‌ی ادبی: سبزه، باغ، بوستان: مراعات نظیر

نکته‌ی دستوری: یک جمله دارد / مرغی: نهاد / یاد: متمم / تو: مضاف‌الیه / سبزه و باغ و بوستان‌ها: متمم

معنی بیت: در سبزه‌زار و باغ و گلزار هیچ پرنده‌ای نیست که تو را یاد نکند.

سیمرغ و عقاب و باز و شاهین
ذکر تو کند در آشیان‌ها

معنی لغت: سیمرغ، مرغی است افسانه‌ای / باز: پرنده‌ای شکاری که پنجه‌های قوی دارد / شاهین: پرنده‌ای شکاری / ذکر: یاد کردن، دعا / آشیان: لانه

آرایه‌ی ادبی: سیمرغ و عقاب و باز و شاهین، آشیان: مراعات نظیر

نکته‌ی دستوری: یک جمله دارد / مصراع اول: نهاد / مصراع دوم: گزاره

❖ معنی بیت: سیمرغ و عقاب و باز و شاهین و همه‌ی پرندگان در آشیانه و لانه‌ی خود تو را ستایش می‌کنند.

هرگز نرسد به منزل عشق بی بدرقه‌ی تو، کاروان ما

❖ معنی لغت: بدرقه: همراهی کردن / کاروان: قافله

❖ آرایه‌ی ادبی: منزل، بدرقه، کاروان: مراعات نظیر

❖ نکته‌ی دستوری: یک جمله دارد / کاروان‌ها: نهاد / بقیه بیت: گزاره

❖ معنی بیت: هیچ کاروانی (مسافران راه حق) بدون همراهی و حمایت تو به منزل عشق (مقصد نهایی) نمی‌رسد.

جبریل و ملائک مقرب ذکر تو کند در آسمان ما

❖ معنی لغت: جبریل: مخفف جبرئیل از فرشتگان خداوند / ملائک: فرشتگان، جمع کلمه‌ی ملک / مقرب: نزدیک / ذکر: یاد کردن

❖ آرایه‌ی ادبی: جبرئیل، ملائک، آسمان: مراعات نظیر

❖ نکته‌ی دستوری: یک جمله دارد / مصراع اول نهاد و مصراع دوم گزاره

❖ معنی بیت: جبرئیل و فرشتگان مقرب خدا در آسمان‌ها هم به یاد تو هستند و تو را می‌خوانند.

گنجینه

❖ مراعات نظیر: آوردن کلمه‌هایی از یک مجموعه که از نظر جنس، مکان، زمان، نوع و ... با هم تناسب داشته باشند، مانند:

ارغوان جام عشقی به سمن خواهد داد چشم ز کس به شقایق نگران خواهد شد

در بیت بالا نام گل‌ها که از یک جنس هستند و در یک مکان مثل باغ می‌توانند باشند مراعات نظیر پدید آورده است.

«معرفت پروردگار»

این همه خلق را که شما بینید بدین چندین بسیاری، این همه را خالق است که آفریدگار ایشان است و نعمت بر ایشان از وی است.

❖ معنی لغت: خلق: مردم، انسان / خالق: آفریننده

❖ معنی عبارت: این انسان‌های زیادی را که شما می‌بینید، همه آفریننده‌ای دارند که آن‌ها را خلق کرده و آفریده است و نعمت و روزی آن‌ها از جانب اوست.

آفریدگار را نباید پرستیدن و بر نعمت او سپاس‌داری باید کردن.

❖ معنی لغت: پرستیدن: عبادت کردن / سپاس‌داری: شکرگزاری

نکته‌ی دستوری: "ب" در "باید" نشانه‌ی تأکید است.

❖ معنی عبارت: باید پروردگار را عبادت کرد و از نعمت‌های او سپاس‌گزاری نمود.

اندیشه کردن اندر کار خالق و مخلوق، روشنایی افراید اندر دل و غفلت از این و نااندیشیدن، تاریکی افزاید اندر دل، و نادانی، گمراهی است.

«تاریخ بلعمی، ابوعلی بلعمی»

❖ معنی لغت: مخلوق: خلق شده، آفریده شده / غفلت: بی‌خبری، فراموش کردن

❖ معنی عبارت: فکر کردن در مورد کار پروردگار و آفریده‌هایش دل ما را نورانی می‌کند و فراموش کردن و فکر نکردن در مورد آن‌ها باعث تاریکی دل می‌شود، پس نادانی باعث گمراهی می‌شود.

«سعدی»

غزل

❖ کلمات قافیه: مرغزار، زار، لاله‌زار، خداوندگار، کردگار

باو بهاری وزید از طرف مرغزار باز به گردون رسید، ناله‌ی هر مرغ زار

❖ معنی لغت: مرغزار: چمنزار / گردون: آسمان / زار: ناتوان